

De prijs dezer Courant, die geregeld vijfmaal
weks wordt uitgegeven, en wel op Dinsdag,
Woensdag, Donderdag, Vrijdag en Zaterdag, is
in de drie maanden.

DINGSDAG 24 MAART.

De prijs der Advertentien is, van een
regels, /1.00, en voor elken regel 20
centen, behalve 35 centen voor elke
plaatsing.

**Schadevergoeding wegens de militaire
inundatiën van 1830 tot 1839 in
Noord-Brabant, Zeeland en
Limburg.**

In de laatste troonrede werd, onder anderen, het volgende gezonden: »Het
»nemen een billijk en gemeet-
»saming aan hen, die vroeger, ten gevolge
»van militaire inundatiën in Noord-Brabant,
»Zeeland en Limburg, schade
»hebben geleden, is lang als wenschelijk
»beschermt. De zaak was van eenen
»teederen en moeilijken aard. Ik hoop,
»dat U Edel Mogenden aan de ontworpenen
»wijze van afdoening uwe medewerking zul-
»len kunnen verleenen, te meer, omdat er
»nuttig is, dat er, in het algemeen, zon-
»der buitengewone middelen, in dit belang
»zal kunnen worden voorzien.»

De twijfelachtige toon, waarop hier van de medewerking der Staten-Generaal op het middel, dat men wenschte voor te stellen, aan te duiden. Nu het ontwerp aangeboden is, verwonderen wij ons daarover geenszins. Zoo als het aangeboden is, kon het niet aangenomen worden.

Meer onzekerheid bestaat er wat de ministers door dien teederen en moeilijken aard der zaak hebben willen te kennen geven. Dit het wets-ontwerp en de memorie van toelichting blijkt daarvan niet. Dat men de benadeelde en de eigenaars der negen jaren lang geinundeerde landerijen in Noord-Brabant, Zeeland en Limburg geenerlei recht op schadevergoeding hebben voor dat gemis van hun grond, maar dat men hun, bij wijze van gunst of aalmoes, zes tonnen goud wenscht toe te staan.

Boven bedenking schijnt het, dat het den staat even weinig voorloofd kan zijn, om gunsten of aalmoes toe te reiken aan ongelukkige grondbezitters, als aan afgeleefde ambtenaren. Wanneer men daartoe overgaat, zoo weet men wel waar men begint, maar niemand kan het einde voorzien. Men heroeft zich op de billijkheid, maar het begrip, dat verschillende personen zich daarvan vormen, loopt zoo ver uiteen, dat dit geen grondslag van afpassing voor de regering wezen kan. Het worden al door genoeg woorden van zwaarbeteekenis geplaatst, om niet te wenschen er geen meer bij te krijgen.

Waar men zich door zoo onzekere begrippen leiden laat, is het wilskeur, niet regel die bestaart.

Is het intusschen waar, dat de eigenaars der geinundeerde landerijen geen recht hebben om schadevergoeding te eischen? Wij gelooven, dat men hun dit niet onmogelijk ontzeggen kan. Gedeputeerde staten van Noord-Brabant hebben zich in hunne herhaalde adressen (1) aan den koning voortdurend beroepen op het artikel der grondwet, waarbij ieder burger gehandhaafd wordt bij het vreedzaam bezit en genot zijner eigendommen, zoodat niemand van eenig gedeelte kan worden ontzet dan ten algemeenen nutte in de gevallen en op de wijze, bij de wet te bepalen en tegen behoorlijke schadeloosstelling. De wet op de onteigening van 1841, echter, helpt hier niet, daar zij in artikel 22 hare toepassing verbiedt »op gevallen van oorlog, brand of watersnood, »van eenig bijzonder eigendom moegt vorderen, onverminderd het recht tot schadevergoeding, indien daartoe termen bestaan.» Voor die gevallen had dus eene bijzondere wet behooren gemaakt te worden, en het was deze, welke de ministers hadden moeten voorstellen, om, volgens de daarbij gestelde regels, de schadevergoeding aan de benadeelde eigenaars te doen toekomen.

Meent men soms, dat het hier geens eigenlijk gezegde onteigening geldt, hoewel de bewuste eigenaars door die inundatiën, gelijk gedeputeerde staten aange-merkt hebben, niet enkel van het bezit, maar ook van de vruchten, een deel van hunnen eigendom, ontzet zijn, — zoo vragen wij, of de benadeelde personen dan toch niet op eenen anderen grond schadevergoeding kunnen vorderen? Zijn die inundatiën niet in het algemeen belang des vaderlands gedaan? mogen de lasten, daarvoor geleden, bij uitsluiting op enkelen gelegd worden? behoort de natie hen, welke die in het bijzonder hebben moeten dragen, niet schadeloos te stellen? Welk mensch, die eene geveld van rechtvaardigheid heeft, zal dit ontkennen? De vorige koning, heeft in zijne afwijzende dispositie van 5 december 1838 (2) zich daarop beroepen, dat de schade, door

die inundatiën geleden, eene onafwendbare, een onafscheidelijk gevolg van den oorlog was en dus niet behoeft te worden vergoed. Maar zou men geen onderscheid behooren te maken tusschen hetgeen de eigene regering des lands, in het belang des rijks, voor de algemeene verdediging verrigt, en de schade, welke door den vijand wordt toegebracht? NAPOLEON vergoedde, na de landing der Engelschen in 1809, niet alleen de schade, welke door zijne legerhoofden, maar ook door die des vijands was aangerigt (3) en eene nederlandsche regering zal de aanspraak harer onderdanen als ongegrond afwijzen en genoeg meenen gedaan te hebben, wanneer zij, na verloop van zestien jaren, eene aalmoes aan de jaren-lang van hunnen grond en zijne vruchten beroofde eigenaars toewerpt?

Men zegge ook niet, dat zij, die in de nabuurschap van vestingen bezittingen hebben, bij den koop weten, dat dergelijke bezwaren aan hunne eigendommen verknocht zijn, dat zij daarnaar den koop-prijs betalen, belastingen opbrengen. Dit kan tot lichtere schadevergoeding aanleiding geven, niet tot ontzegging van alle aanspraak op deze. Hier, daarenboven, faalt het; men heeft ook landerijen geinundeerd, ver buiten den kring der vestingen gelegen: bij de opmetingen voor het kadaster waren wij nog met België vereenigd: men dacht niet, dat die vestingen, toen midden in het land gelegen, weder eens grensvestingen zouden worden: bij de berekening van de waarde der landerijen werden die lasten uit het oog verloren, en de eigenaars betalen, naar de gewone waarde, niet als van zeer bezwaarde landerijen, de belastingen (4).

Intusschen zal ook hier geene schadevergoeding kunnen toegestaan worden, dan nadat de wet de regels gesteld zal hebben, volgens welke, zoo in dit als in alle volgende dergelijke gevallen, de zaak geconstateerd en de vergoeding bepaald moet worden. Het was niet de pligt der ministers om aan de Kamer te vragen: mogen wij zoo veel aan de eigenaars uitdeelen? maar, welke bepalingen moeten bij zulke vergoedingen van schade, in het

(1) Zie Noord-Brabant van 3 en van 5 maart II. n°. 27 en 28.

(2) Noord-Brabant van 10 maart II. n°. 30.

(3) Zie het Koninklijk decreet van 10 oktober 1809 tot den Noord-Brabant van 5 maart II. n°. 27.

(4) Adressen der gedeputeerde staten van Noord-Brabant, aan den koning in 1835 en 1837 ingediend, in den Noord-Brabant van 3 en 5 maart II. n°. 27 en 28.

algemeen belang geleden, in acht genomen worden? Die regels gesteld zijnde, heeft de wetgevende magt zich niet meer met de toepassing in elk bijzonder geval in te laten. Zonder zoodanige wet is elke betaling willekeurig; zij houdt dit alleen op te zijn, wanneer er een vaste regel is, naar welken ieder zijn regt kan afmeten.

Zoo lang, evenwel, die wet nog in de maak is en een punt van overweging bij de ministers uitmaakt, kunnen de benadeelde eigenaars zich op eene andere, oud-fransche, hier ingevoerde wet beroepen en door middel der regterlijke magt den staat tot de vergoeding der schade of tot het maken eener betere wet op dit punt dwingen. Met den Noord-Brabander (5) gelooven wij, dat de wet van 10 juli 1791 hier toepasselijk is.

In titel 1, artikel 36, dier wet lezen wij: *«Lorsqu'une place sera en état de guerre, les inondations qui survient à sa défense, ne pourront être tendues ou mises à sec sans un ordre exprès du ministre; il en sera de même pour les démolitions des bâtimens non clôturés, etc.»* en in artikel 38: *«Dans les cas, prévus par les articles 35, 36 et 37 ci-dessus, les particuliers, dont les propriétés auront été endommagées, seront indemnisés aux frais du trésor public, sauf pour les maisons, bâtimens non clôturés, existant à une distance moindre de 250 toises de la crête des parapets des chemins couverts.»* Op grond dezer wet — deelt ons de Noord-Brabander mede — heeft het hof van cassatie te Brussel nog onlangs den Belgischen staat tot vergoeding veroordeeld der schade, in 1815 door inundatiën der omstreken van Ostende, op last van den hertog van Wellington, aan de eigenaars dier gintundeerde landen toegebracht. Die wet van 1791 is in 1844 hier verbindend verklaard en nimmer afgeschaft, wat dit gedeelte althans betreft. Het bestuur roept een koninklijk besluit van 5 januari 1815, no. 22, in, waarbij tot grondbeginsel is aangenomen, dat de schade, door de gemeene en onafscheidbare gevolgen van den oorlog, aan bijzondere ingezetenen toegebracht, niet van wege het gouvernement zal worden vergoed. Behalve, dat het hier aan zou komen te bepalen, of in de termen van dit besluit ook de schade valt, door maatregelen van verdediging, op last der eigene regering, toegebracht, — zoo leven wij niet meer in den tijd, waarin men geloofde, dat een enkel koninklijk besluit eene wet kon afschaffen; hoewel te minder hier, waar het een besluit geldt, dat, als niet in het Staatsblad geplaatst, alle verbindende kracht mist. Wanneer men het beginsel der wet van 10 juli 1791 had willen afschaffen, men had dit bij de wet van 10 november 1814 (Staatsblad no. 106) moeten doen; men heeft dit nagelaten en dus blijft die wet, ook nu nog verbindend. De benadeelde eigenaars behoeven zich niet met eene aansluiting te

vreden te stellen, maar kunnen den staat, door middel der regterlijke magt, tot de betaling dwingen.

Het zou evenwel beter passen, dat eene eigene wet deze fransche verving, en met meer nauwkeurigheid, zoo de gevallen bepaalde als de regels stelde, welke hier door de partijen in acht genomen moesten worden.

De eindelijke uitgaaf, hoe gegrond de aanspraak der benadeelde eigenaars in onze oogen ook zijn mag, zal altijd een treurig legaat blijven van het verderfelijke volhardingsstelsel. Dat, hetwelk de ministers nu volgen met betrekking tot het behoud eener versletene staatsinrigting, zal eens nog oneindig treuriger resultaten opleveren, welke men niet door geldelijke opofferingen zal kunnen herstellen. Zoo iets tot waarschuwing konde strekken, het zou de geschiedenis der jaren 1830 — 1839 moeten wezen: maar voor hen, helaas, schijnt de geschiedenis vruchteloos geschreven.

Buitenlandsche berichten.

TURKIJE.

Van de turksche grenzen. 8 maart. De circulaire, welke de Porte, voor eenige dagen, aan de europesche gezantschappen in Pera, rigtte en betrekking heeft op den omloop van oude en nieuwe munsoorten in het turksche rijk, bewijst voor de gezindheid der ottomaanische Porte, om het aanzien der regering ongeschonden te bewaren, gelijk dezelve tevens aantoonde, dat de Turken het gewigt en de gevolgen inzien eener volks-gewoonte aan zekere buitenlandse munstukken. Tegelijkertijd heeft de Porte bevestigd, te Konstantinopel gezetene kooplieden uit alle landen ter vorming eener commissie op te roepen, welke daartegen zoude waken, dat de bedriegelijke bankbreuken niet zoo de overhand nemen in de handelswereld, gelijk de ondervinding reeds zoo menig voorbeeld daarvan opgeleverd heeft.

In Syrie heeft men eene gewigtige ontdekking gedaan, welke voor de handelsstad Bejrut van de grootste gevolgen zijn zal; het oude reuzekanaal, hetwelk schijnbaar dagteekent uit den tijd der Phoeniciërs of althans der Romeinen, hield, wel is waar, sedert deszelfs terugvinding, de aandacht der lot herstel van het wonderbare werk uitbedene ingenieurs te lande bezig; sedert de aanvang van dit beginne af, reeds zoo geheel en alreusomstandig; aangevat, dat, ondanks de bestede groote uitgaven, er geen voldoende resultaat te verwachten was. Reeds geloofde men al die kosten voor niet te hebben gemaakt; toen een langdurige regen, welke alle strömen deed opzwellen, ook de verborgene bronnen, welke in den lang verloopenen tijd van de hand van water voorsagen, plotseling weder vulde en zoodoende de waterbouwkundigen op het rechte spoor bracht: zoodat Bejrut voortaan weder met water uit het gebergte kan worden voorzien en de stad jaarlijks 2 millioen piasters besparen zal.

POLLEN.

Krakau, 26 maart. Het weder, om niet het getal staatsgevangenen te laten toenemen, de gewone gevangnissen en de cellen, tot dat einde ingerigte gebouwen te kort, om op te nemen. Het is daarom, dat het uitgestrekt slot tot staatsgevangenis ingerigt wordt. Het pruisisch krijgsvolk heeft den 12den dezer Krakau verlaten en liet gunstige berispingen achter. Ook de joden spreken met veel lof over de Pruisen. De russische generaal *Rüdiger* is naar Warschau vertrokken.

OOSTENRIJK.

Wenen. In de geneeskundige wereld baart de geboorte van een kind groot opzien, bij het welk niet alleen de sleutelbeenen ontbreken maar ook het borstbeen, zoodat de borstkast of helle slechts met eene fijne doorschijnende huid overdekt is, welke de nauwkeurige waarneming aller levensverrigtingen den

edelste organen geheel toelaat. Dit merkwaardig kind is reeds eene week oud.

Van den Donau, 12 maart. Uit eene goede bron kan men mededeelen, dat thans 160 landgoederen van verschillende nitgestrektheid in Gallicië, wier bezitters, gelijk mede hunna aanhooren, en geëmplojeerden, op de eene of andere wijze verdwenen zijn, door de fiscus bestaard zullen worden. Nog iets meer belangrijks kan er bijgevoegd worden ofschoon de zekerheid er van niet wordt gewaarborgd: De noodzakelijkheid der opheffing van vroondiensten en roboten in Gallicië moet der regering dagelijks meer dringend voorkomen. Wordt deze stap tot inwendige hervorming daar gedaan, zoo moet dezelve ook over alle andere landen des rijks geschieden, waar de vroondiensten nog bestaan. Dat zich hierbij moeilijkheden voordoen, behoeft niet gezegd te worden: maar zij zijn onoverkomelijk; en hoe groot ware niet het loon, indien zij te boven gekomen wierden.

ENGELAND.

London, 12 maart. Verleden week heeft het gerucht geloopt, dat vele soldaten der drie regimenten infanterie van de garde hun ontslag gevraagd en verkregen hadden. Zie hier hoe de zaak zich heeft toegedragen. Velen dier soldaten hadden vernomen, dat, dewijl zij den eed afgelegd hadden voor den magistraat van een ander graafschap dan dat waar zij waren aangeworven, zij niet begraven waren in de termen der riot-acten, en dat hun ontslag konden vragen en verkrijgen, en hierop kozen zij onmiddellijk partij. Deze omstandigheden welke andere soldaten op den wettigheid hunner aarwering te onderzoeken en te bevestigen, dat 500 man, waaronder 300 grenadiers, zich in dat geval bevonden. Miken dag vraagde een of andere soldaat zijn ontslag: men kent nog niet het juiste getal dergenen, die de dienst verlaten hebben. Men heeft eenige oude soldaten, die 17 of 18 jaren dienst hadden aangebracht, en zich op nieuw te verbinden; maar allen hebben geweigerd, omdat het pensioen na 21 jaren dienst, ten tijde hunner werving op 1 sh. daags bepaald was, maar sedert door eene acte van 12 maart 1833 is gesteld op 6 p. De soldaten, die hun ontslag verkregen hebben, meldden zich aan bij de officieren der regimenten, welke zij verlieten, en

betrekking gesteld te worden, maar men weet niet of hunne dienstverplichtingen zijn aangenomen. De lust, om de krijgsvaard te verlaten, schijnt in de regimenten groot voortgang te maken; want vele soldaten hebben zich bij de directieuren van pensioen aangemeld, om te vernemen of een des zondags gesloten contract wettig was, en dat zij erin konden zijn. Er zijn heden brieven en missen ontvangen van de Kaap de Goede Hoop, loopende tot 15 januari en van Nieuw-Zeeland tot 22 november.

De bladen van de Kaap de Goede Hoop, bijzonder de *South African* van den 10den oktober 1833, melden, dat de heer *W. J. van der Merwe*, die hoofdman van Natal, waar hij door de hollandsche regeering eerbewijzen is ontvangen. De heer *W. J. van der Merwe* door de voornaamste aangevoerde boeren met veel onderscheiding en eerbewijzen; zij hadden hem een groot aantal landbouwen, handtande de landbouw op Nieuw-Zeeland, en de landbouw op Nieuw-Zeeland, er niet algemeen is beoefend. Te Natal hadden opengehouden, en de troepen naar Nieuw-Zeeland. Twee der eerstgenomden waren daarbij gewond, doch alles was nu weer rustig. Diefstal, door een Kaffer gedaan, was de aanleidende oorzaak geweest.

De bladen van Nieuw-Zeeland berichten, dat er onderhandelingen waren aangeknopen tot bevrediging der thans heerschenende verschillen tusschen de Engelschen en de inwoners van Nieuw-Zeeland, dat dezelve tot het sluiten van een verdrag hadden geleid. De kuberis op de kelder, was zeer. Volgens de laatste berichten uit Brazilië had een neger in de mijnen van Coque een goudader gevonden, van twaalf vanden breedte van een duim dikte, en van een gewicht van twee onzen. Het goud in korrels, dat de mijnster voort tot de groote van een korrel, was van een gewicht van een korrel. *London, 12 maart.* De partij voor de bescher-

...regten schijnt met veel kracht de vermindering te willen bestrijden van de regten op het schepstimmerhout, voorgesteld in het nieuwe tarief, waarmede het Huis zich in dit oogenblik onbeding houdt. De discussie over dit artikel van het tarief moet morgen worden begonnen, en de *Morning Post*, het orgaan der partij, maant al hare leden aan, om zich naar de zitting te begeven, ten einde het amendement te ondersteunen, hetwelk zal worden voorgesteld door lord *H. Bentinck*, en dat tot onderwerp heeft het behoud der tegenwoordige regten. Deze partij bestrijdt het ministerie niet alleen in het Parlement, want de club voor beschermende regten van Londen, bekend onder den naam van *Carlton Club*, heeft, in de jaarlijksche verkiezing van haar comité, al de peelistische leden uitgesloten, en ze door die van de beschermende partij doen vervangen.

— Een vreeselijk duël heeft te Washington plaats gehad tusschen den heer *Richtie*, uitgever van den *Richmond Enquirer*, en den heer *Hamilton Pleasants*, uitgever van den *Richmond Whig*. Na het wisselen van verscheidene pistoolschoten hebben zij met dolken gevochten. De heer *Pleasants* is op de strijdplaats gebleven; de overwinnaar, die slechts eenige wonden had bekomen, is in triomf te Washington teruggekomen. Van dit duël was een dagblad.

FRANKRIJK.

Parijs, 19 maart. Een onderwerp, hetwelk een der groote en blijvende strijdpunten tusschen het ministerie en de oppositie uitmaakte, de vraag: of ambtenaren al dan niet bevoegd behooren te zijn om in de laatste zitting te hebben? is gisteren door de afgevaardigden in den geest van het bewind beslist. Een voorstel van den heer *de Rémusat* tot de onbevoegdverklaring, over hetwelk in de laatste dagen gediscussieerd werd, werd hoezeer de heer *Thiers* tot ondersteuning van hetzelfde eene krachtige redevoering gehouden had, met 232 tegen 184 stemmen verworpen. — Bij de Pairs is heden het miljoen tot de geheime fondsen, hetgeen voor eenige dagen de Kamer van Afgevaardigden verleend had, insgelijks toegestaan.

— In de andere Kamer werd heden veel gesproken van onlusten, die te Toulouse uitgebarsten zonden zijn. De heer *Guizot* heeft voor eenige dagen in het gebouw van het ministerie van buitenlandsche zaken de vertegenwoordigers van Rusland, Oostenrijk en Pruisen versameld en heeft dezelve verzocht aan hunne respectieve gouvernementen te schrijven, ter verzekering dat het kabinet der Tuileriën al het mogelijke heeft in het werk gesteld, om de uitbarsting, die in Polen heeft plaats gehad, te voorkomen. De drie diplomaten antwoordden, dat zij, volgens hunne verpligting, alle mogendheden zich genadig betoonen zonden jegens de opstandelingen, met uitzondering der aanvoorders, in welk geval evenwel de voorbeelden van strengheid zoo weinig mogelijk worden gegeven worden.

De heer *Guizot* heeft voor eenige dagen in het gebouw van het ministerie van buitenlandsche zaken de vertegenwoordigers van Rusland, Oostenrijk en Pruisen versameld en heeft dezelve verzocht aan hunne respectieve gouvernementen te schrijven, ter verzekering dat het kabinet der Tuileriën al het mogelijke heeft in het werk gesteld, om de uitbarsting, die in Polen heeft plaats gehad, te voorkomen. De drie diplomaten antwoordden, dat zij, volgens hunne verpligting, alle mogendheden zich genadig betoonen zonden jegens de opstandelingen, met uitzondering der aanvoorders, in welk geval evenwel de voorbeelden van strengheid zoo weinig mogelijk worden gegeven worden.

De zitting van de Kamer der Pairs van heden heeft, bij gelegenheid der discussie nopens het supplementaire wet voor de geheime uitgaven over 1846, graaf *de Montalembert* het woord gevoerd nopens de poolische zaak, en zijne opinie te kennen gegeven over het gouvernement te dier zake, zoo wel als over de sympathie van den heer *Guizot*, in de andere Kamer uitgevaardigd. Het is hem een genoeg melding te maken van de sympathie, welke de poolische zaak in Frankrijk gevonden heeft; eene sympathie, welke tot alle klassen is doorgedrongen.

Paris, 20 maart. De minister van oorlog heeft de volgende telegrafische depeche ontvangen: *Perpignan, 18 maart.* De *Montezuma*, eerstgisteren uit de haven vertrokken, is heden te Port-Vendres aangekomen. De generaal *de Bar* schrijft uit Algiers, op 16, dat de kolonel *Canon*, op den 10en van *Abd-el-Kader*, ten zuiden van Boghar, den aan onze buitgenooten ontrukten buit weder heeft afgenomen. De generaal *Fluss* heeft den emir den heden aangest. eskizien. In den ten zuiden van Zahir, hij heeft zijne bagaasje en zijne munitie, die naar Bougie worden gebracht, weggenomen. *Abd-*

el-Kader heeft zich slechts met moeite gered. De luitenant *Lacoste* en de tolk *Lewy*, beiden zwaar gewond, zijn bevrijd geworden. De maarschalk *Bugeaud* wordt den 17den of 18den te Algiers verwacht.

BELGIE.

† *Brussel, 22 maart.* De Kamer der Represantanten heeft gisteren geene zitting gehouden. Bergister bleek na de discussie over het verleen van een voorloopig crediet van 300,000 franken aan het departement van binnenlandsche zaken tot verbetering der plaatselijke gemeenschap door middel van bijwegen, hetwelk als van dringende noodzakelijkheid voor sommige oorden beschouwd werd, dat niet meer dan 46 leden tegenwoordig waren. De kamerboden werden daarop door den voorzitter uitgezonden om de noodige leden aan hunne huizen op te halen, en na verloop van een kwartier uur verscheen de heer *Loos*; eenige minuten later ook de minister *Mercier*. Eerstgenoemde onthield zich van de stemming, op grond dat hij de discussie niet had bijgewoond, doch de heer *Mercier* stemde voor, en zo werd het ontwerp met eenparige (47) stemmen aangenomen.

— Gisteren is het aangenomen ontwerp ontvangen bij den Senaat, en, aan eene commissie verzonden zijnde, die nog staande de zitting haar verslag uitbragt, onmiddellijk daarop de discussie daareover aangevangen.

— De gemeenteraad heeft gisteren eene zitting gehouden, waarin besloten is, om, vermits het tarief der stedelijke belastingen voor het jaar 1846 nog niet door het gouvernement goedgekeurd is, dat van 1845 voor de eerstvolgende drie maanden in kracht te laten. Een voorstel van den heer *Bartels*, om het slechts voor éene maand te verlengen, is met twaalf tegen elf stemmen verworpen.

— Op verzoek van den heer *Gendebien* is door burgemeester en schepenen aan het provisionele comité tot ondersteuning voor de zaak der Polen het gebruik toegestaan van de groote academie-zaal van het paleis der universiteit, alwaar op morgen avond eene algemeene vergadering van Polen-vrienden zal bijeenkomen tot benoeming van een definitief comité van leden, van 18 tot 24 leden, zonder onderscheid van meeningen in het opzigt der partijen, door welke België verdeeld is. De voorzitter der vergadering was de heer *Gendebien*, met den heer *Adelson-Castiau* als vice-voorzitter; de heeren, *Johrnan*, en *Ducpétiaux*, bijzitters, en den heer *Lehardy de Beaulieu*, secretaris.

— Omtrent de nieuwe aanstelling van een ministerie is, zelfs maar met eenigen schijn van grond, nog etterlijk niets te zeggen.

Binnenlandsche bevingten.

's Gravenhage, 21 maart. In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden zijn ingekomen onderscheidene verzoekschriften, welke naar de daartoe gestelde commissie worden verzonden.

Door den hoogleeraar *van Siebold* wordt, aan de Kamer hulde gedaan van onderscheidene boekwerken. De hoogleeraar heeft dit gedaan bij missive aan het lid der Kamer, den heer *Luze*. Deze heeft den voorzitter verzocht, daarvan aan de Kamer kennis te geven.

De voorzitter deelt mede, dat de heeren *Cost Jordens*, *van Rosenthal*, *van Twist*, *van Naamen* en *de Man* door de afdelingen gekozen zijn tot rapporteurs over het ontwerp van wet tot verhooging van hoofdstuk IX A der begroting over 1846.

Nog stelt de president voor, de beraadslagingen over het ontwerp van wet, tot verbetering van den accijns op de suiker, te doen plaats hebben op aanstaanden maandag, des morgens ten elf ure. Dienovereenkomstig wordt besloten.

De commissie tot de verzoekschriften brengt verslag uit:

- I. Bij monde van den heer *Jongsmas*:
 10. Op twee adressen, als: van den breeden kerkeraad der Nederduitsche gemeente te Rotterdam, en van diakenen der hervormde gemeente te Driebergen. Beide adressen behelzen bedenkingen tegen het ontwerp van wet, tot ondersteuning der behoeftigen. — Nederlegging der griffie.
 20. Op een adres van *H. Jonker & Zoon c. s.* te Amsterdam, houdende verzoek tot vrijdom van accijns op de steenkolen. Griffie, en verzending van een afschrift aan den minister van financiën.
- II. Bij monde van den heer *Bijleveld*:

10. Op een adres van *C. Roose*, te Middelburg, die terugkomt op vroegere door hem ingebragte klagen tegen den notaris *Uytenhoven*, te Vlissingen, en den landman *P. Deldick*. — Omtrent dit stuk wordt overgegaan tot de orde van den dag.

20. Op een adres van *C. Koot*, c. s. eigenaars van onroerende goederen in of bij de Schagerlaan, gelegen in de gemeente Watergraafsmeer, nabij Amsterdam. Adressanten beklagen zich over het verkoopen van onroerend goed, waardoor zij beweren in hunne regten te zijn benadeeld. — Orde van den dag.

III. Bij monde van den heer *van Leeuwen*, op een adres van *H. van der Valk*, reeder en lid van het collegie der kleine- of kustvisscherij in de provincie Noord-Holland, wonende te Zandvoort, die zijne klagen inlevert over eene plaatselijke belasting op den visch te Zandvoort. — Hetzelfde besluit.

Niets meer aan de orde van den dag zijnde, gaat de vergadering uit een tot aanstaanden maandag.

's Gravenhage, 22 maart. De minister van financiën heeft bekead gemaakt, dat, volgens Zijner Majesteits magtiging, na voorsafgaande overbrenging in het depot bij de nederlandsche bank van de waarde in oude geldspeciën met de vereischte aanvulling, volgens artikel 4 der wet van den 18den december 1845 (*Staatsblad* no. 90), de uitgifte is bepaald van nog twee millioen, negen honderd duizend gulden (*f*2,900,000) in muntbiljetten, volgens die wet daargesteld, en zulks in stukken van *f*500, *f*100, *f*20, *f*10 en *f*5.

— Heden morgen hebben HH. KK. HH. de prinses van Oranje, prins en prinses *Frederik* en hoogsterzelve dochter, prinses *Louise*, prinses *Albert*, benevens de prinsen *Alexander* en *Hendrik*, de godsdienstoefening in de Kloosterkerk bijgewoond, onder het gehoor van den Weloerw. heer *Moll*. Met leedwezen heeft men opgemerkt, dat mevrouw de prinses van Oranje, wegens eene opgekomene ligte ongesteldheid, nog gedurende de godsdienstoefening de kerk heeft moeten verlaten.

Wageningen, 21 maart. Naar men verneemt, is door de plaatselijke school-commissie alhier aan den raad der stad eene voordragt gedaan ter benoeming eener stads dag- en kostschool-houdersse, bestaande uit: mejufvrouwen *A. Cox* van Amsterdam, *M. H. Brem* van Rotterdam en *E. H. M. Toon* van Utrecht.

WESTINDISCHE KOLONIËN.

Paramaribo, 29 nov. Op zaterdag, den 22sten jl., is van hier vertrokken de oorlog-schoener *de Vos*, kommandant *de Haan*. Indien wij wel onderrigt zijn, bevinden zich aan boord van dit vaartuig de heeren *van Raders* en *Wolfson*, officieren der marine, welke door Z. Exc. den gouverneur dezer kolonie speciaal belast zonden zijn, om te Demerary, Guadeloupe en Grenada de resultaten op te nemen en na te gaan van verschillende suiker-fabrieken, volgens de stelsels van *Derosne* en *Cail* en van *Pontifex* en anderen, ten einde te kunnen beoordeelen, in hoe verre deze fabrieken voor onze koloniale suikerbereiding geschikt kunnen geacht worden. Ook zonden de bovengenoemde heeren verscheidene andere punten, betreffende den landbouw, zoo als het gebruik der ploegen, van de bemesting, enz. opnemen. In het belang van den kolonialen landbouw, wenschen wij hartelijk, dat deze zending de beste gevolgen moge hebben en ten meesten nutte van de kolonie strekken, en dat doorslaande bewijzen en daadzaken de overtuiging mogen doen geboren worden, dat er wezenlijk verbeteringen kunnen worden ingevoerd. Hoe schijnbaar schoon en voordelig de meeste theoriën ook zijn mogen, al te dikwijls wordt men door dezelve misleid, en geraakt men zeer ligt van den regten weg, zoodat de door Z. Exc. den gouverneur genomen maatregelen, om vooral de praktische resultaten te leeren kennen, voorseker volkomen doelmatig en wel overlegd zijn.

Met belangstelling zien wij de terugkomst dezer zending te gemoet. Het doet ons genoegen, heden te zien, dat de engelsche koopvaardij-vaartuigen thans wederom, even als voorheen, tot voor de reede dezer stad worden toegelaten. Zonder ons in staatkundige bespiegelingen te verdiepen omtrent het nuttige van den in der tijd genomen repressiven maatregel, — zeker is het, dat dezelve voor den handel een groot bezwaar was en er welligt op die wijze meerdere wegen voor verkeerde handelingen waren geopend, dan thans bij een behoorlijk toezicht het geval zal wesen.

Men zegt, dat nederlandsche koopvaarders voor-
gan, hij hante aankomst abber, niet meer voor
het fort Nieuw-Amsterdam zullen behoeven te anker-
zen, zoodat hierdoor vele moeijeligheden zouden
worden uit den weg geruimd; en een meermal-nonde-
loos openbaard zou worden voorkomen. Wij rekken-
gen ons, inderdaad, over deze en dergelijke maatre-
gelen, welke ons Z. Exe. den gouverneur dezer ko-
lonie meer en meer als een ijerig voorstander van
handel en zeesaap, van landbouw en nijverheid
doen kennen, en waardoor onze hoop op betere toe-
komst in blijde verwachting wordt verlevendigd.

Jugzonden stukken.

Nieuwe Staatsregtsleer,

VOLGENS DE VINDING VAN HET OPENBAAR MINISTERIE.
(Vervolg van no. 62.)

ARISTOTELIS, wel eens de aartsvader der wijsbe-
geerte, of althans der wijsgeeren geheeten, zeide, dat
er niets zoo ongerijmd is, dat het niet door den een
of anderen hunker zou te beweren zijn. En men
weet, dat er ook een wijbegeerte is van het regt.
Maar het was tot nog toe ongehoord, dat in eeniger-
ten menschen regeringsvorm, hetzij dan abso-
lout, tiranisch of despotic, of wel zoo gezegd ge-
maligd of getemperd, of naar hedendaagsche begrip-
pen samengesteld en geconstitueerd, constitutioneel,
een wijsgeer onder de regtskundigen of regtsleeraren
oprees, om als regtsgrond of staatsregtsregel-staande
te houden dat, in eenig gegeven geval, de koning
aansprakelijk is, of aansprakelijk kan zijn, of zich
aansprakelijk kan stellen.

Daar was geene aanleiding voor, want het sprak
van zelve, bij voltrekt eigenmagtige alleenheerschap-
pen, onder de koningen, naar de schrift zegt, door
God zelve in zijne gewisheid over de volken gesteld
om ze te kastijden, en die, in dat begrip, alleen
aan God en aan hun geweten rekenschap hadden te
geven. Het ontzag, of de vrees, liet niet toe, buiten
de gehoorzaamheid te treden; de godsdienstleeraren
predikten, dat men de kastijding met lijdzzaamheid
moest ondergaan, ja, (zoo als met een zonderling
anachronismus niet lang geleden nog in zeker geschrift
tegen de grondwetshervorming vermaand werd,) dat
die aan de ééne wang geslagen was, de andere wang
moest aanbieden; de janitsaren des grooten heers
waren blindelings de uitvoerders van zijnen wil over
leven en dood. Maar het gebeurde ook, het was
zelfs niet zeldzaam, dat die janitsaren het gebit in
de tanden namen, en, hollende, den oppermagtigen
beheerscher der geloovigen onder den voet traden,
waartan wij in onzen leeftijd het gevolg hebben ge-
zien, dat de sultan van het turksche keizerrijk, zijner
eigene veiligheidshalve, te rade is geworden, om de
gansche janitsarenmagt, tot den laatsten man toe,
uit te roeijen.

In den samengestelden of geconstitueerd constitu-
tionelen regeringsvorm, waar het koningschap niet
wordt aangemerkt als door een goddelijk regt ver-
kregen, maar als uit de maatschappij zelve ontpro-
ten; waar geene blinde gehoorzaamheid, voor eenen
eigenmagtigen wil wordt gevorderd; waar zelfs de vrije
beoordeeling der regeringshandelingen regtens geoor-
loofd is, en de bestendigheid van den bovenaf onmisba-
ren eerbied voor de koninklijke majesteit haren grond-
slag heeft in het redelijke besef, dat, in geen geval,
eene regeringshandeling kan plaats hebben zonder
den ministers gezamenlijk, of althans den eenen of
anderen hunker in het bijzonder, te moeten aangere-
kend worden, — kan de beweerde stelling niet geopperd
worden zonder verachting van geheel den naar
dit beginsel gevormden staatsvorm.

Wel is waar, in vele en allergewichtigste opzichten
heerscht duisterheid, onduidelijkheid of dubbelaan-
zigt, twijfel, in ons staatsregt. Waar vinden zij,
die er van spreken, het beschreven? Waar anders
dan in die allergebreklijkste grondwet, welke men
ook al eens de staatswet heeft genoemd gezien. Er is
eenmaal een begin gemaakt geweest van eene beschrij-
ving van den *Regeringsvorm der Vereenigde Neder-
landen* volgens de grondwet van 1814, maar dat werk
is met het eerste Deel stoken gebleken, gelijk die
grondwet zelve na het eerste jaar van hare invoering
verviel. Dech, met dit al, gelooven wij, zal door
niemand kunnen ontkend worden, dat de bestaande
staatsregeling, van aanzien aan en tot heden toe,
voeg een der samengestelde, constitutionele, regerings-
vormen behouden, en als zoodanig aangenomen is
onder den indruk van het engelsche begrip: *the king
can do no wrong.*

Daarom is de nu zoo stoutelijk beweerde stelling,
wat ook een proef van eene nieuwe staatsregtsleer,
van eenen overgang tot het begrip van eene magt de
drie deelen.

Maar op welke gronden tracht men ten minste die
nieuwe leer te ondersteunen?

Het openbaar ministerie heeft niet eens beweerd,
veelmin behoofd of trachten te bewijzen, dat de ko-
ning (voor eene door hem uitgesproken troonrede)
aansprakelijk IS, of zich aansprakelijk gesteld heeft.
Het heeft zich vergenoegd met te zeggen, „dat de
aangevallen troonrede door Z. M. is uitgesproken,
en hoogsdezelve DUS moet geacht worden zich daar-
voor aansprakelijk te stellen.”

De eer eener bijzondere vermelding komt hierbij
toe aan het gebezigde, zoo onnoozel schijnende
klemwoordje „DUS.” Wanneer de tot een spreekwoord
geworden zedeleer der fabel waarheid is, en men aan
den klauw den leeuw kan onderkennen, wat behoeft
dan nog verder gevraagd, wie de denige *semper* zij,
wiep men zulk een slag van bondigheid in den rede-
neertrant eigen kent? *Ex ungue leonem.*

Wat de strafvordering aangaat, zoude in bedenking
te nemen zijn, dat de vierschaar, die eene giftmenger
te veroordeelen heeft, daartoe niet tot regtsgrond
zal nemen, dat rallekruid moet geacht worden vergif
te zijn; maar eerst vonnist na verkregene overtuiging,
dat die zelfstandigheid vergif is, — en dat hij die
overtuiging niet bekomt door eene losse beweging van
den publieken aanklager, maar uit eene door ter
zake geraadpleegde deskundigen afgelegde en beëdig-
de verklaring.

Maar hetgeen in de aangevoerde bewering uit het
staatsregtelijk oogpunt op te merken valt is hoofd-
zakelijk het daarin liggend bewijs van de door het
openbaar ministerie onderstelde mogelijkheid, dat de
koning, in het gegeven geval, aansprakelijk kan zijn,
of zich aansprakelijk kan stellen. Ware niet aan het
openbaar ministerie het denkbeeld vreemd, dat dit
niet mogelijk is, — de bewering ware ongerijmd ge-
weest dat die aansprakelijkheid geacht moet worden
te bestaan. Deze onderstelling, alleen en op zich zelve,
van de mogelijkheid der koninklijke aansprakelijkheid
is de scheidinglijn, welke wij ons voor oogen hebben
gesteld als den gevaarlijken greppel, die soude moe-
ten overkomen worden op het voortig van den staat,
uit den bekenden en gewonen trouwen gebrekkig
afgepaalden weg, over te brengen op het daarnaven
liggende, maar voor andere tijden en andere zeden
geschikte, vreemde spoor. (Wordt voortgezet.)

Advertentien.

PARAMARIBO, 20 Januarij 1846. — Heden mor-
gen is voorspoedig van eenen Zoon bevallen,
Vrouw M. ROUX. — VAN DE WAALEN.

Naauwelijks was eergisteren avond mijne be-
minde echtgenote, Vrouw G. W. DE NEY,
in HOOCHWERFF, van een dood kind beval-
len, — toen heden, in den vroegen morgen, mijn
hart nog dieper getroffen werd, door het overlij-
den van mijn geliefd dochterje CHRISTINA
GERARDA, in den ouderdom van nog geen
dertien jaren.

ARNSHEM
den 20sten Maart, S. J. VAN OVERVELDT,
1846. Register.

Departement van Financiën.

Door den ONTVANGER DER DOMEINEN TE
ARNHEM, zal, op Dingsdag den 21sten Maart
1846, ten Huize van de Wed. TAMBOER, in het
Roode Hert, te Apeldoorn, worden verkocht:

Eene aanzienlijke partij AKKERMAALS HOUD,
bestaans eene OPGAADE BEUKEN, DENNEN-
en DENNEN BOOMEN, staande en gelegen in het
Hoog-Soerensche en andere Bosschen, onder Apel-
doorn; op de Conditiën die daartoe behooren liggende
ten kantore van den Ontvanger, alsmede ten hu-
ze van de Wed. TAMBOER voornoemd, 1846,
zij nadere informatie te bekomen zijn bij de
Boschwachters der Domeinen te Hoog-Soeren, door
welke de noodige aanwijzing in loco zal worden ge-
daan.

Aanbesteding.

KERKVOEGDEN DER HERVORMDE GEMEENTE
VAN RANDWIJK, zijn voornemens op Zaterdag
den vierden April 1846, des namiddags om 4 1/2 uur,
ten huize van A. VAN GELDER, te Randwijk,
in het openbaar, onder nadere goedkeuring, aan te
besteden:

Eenige belangrijke HERSTELLINGEN AAN
HET KERKGEBOUW van dezelfde Gemeente,
Waarvan bestek en voorwaarden aldaar ter lezing
zullen liggen.

NB. NB. Gelijktijdig zal de aanbesteding geschied-
den der bouw van eene gebouwd nieuwe
KARTALE BOUWMANS WONING in dezelfde Ge-
meente, waarvan bestek en voorwaarden insgelijks
ter lezing zullen liggen.

Te Huur tegen 1° Mei,

Een HEEREN HUIS, staande op de hoek der
Beggstraat, hebbende een schoon uitzicht op den Spoor-
weg, den Rijn en straatweg; bevattende een K. K.
MERS, KEUKEN, KELDERS, en TUIN. Te be-
tragen bij S. L. JACOBS, te Arnhem.

+++ Digganen, welke hunne vorderingen ten
laaste der nalatenschap van wijlen den W.
Eerv. Heer J. A. DERCKSON, in leven
Oud-Pastoor der Roomsche-Katholieke Gemeente van
Arnhem, nog niet hebben ingediend, worden ver-
zoekt zulk te doen voor den 1sten Mei 1846 ten
Kantore van den Oudergeschiedde, binnen Arnhem;
kunnende na dien tijd geene pretentien meer worden
aangenomen.

JOH. KOLFSCHOTEN,
Notaris.

Men verstaet, dadelijk, of met 1°
Mei, eens MOLENAARS ENECHT, die
zijn vak goed verstaet en van goede getuigschriften
is voorzien, — Zich, ter bekoming van nadere infor-
matien, te verzoegen bij den Drukker dezer.

+++ Naardien sommige personen zich niet ont-
zien hebben ten mijnen nadeele te versprei-
den, dat mijne WIJN- en BIER-AZIJN-
FABRIEK had opgehouden te bestaan, zoo vind ik
mij verplicht, mijnen geachten begunstigers en het
geleerde publiek mits dezen te berichten, dat zonda-
gse 18de Maart 1846, de waarheid zij. —
Ik grijp deze gelegenheid tevens aan, om mij op
nieuw in ieders gunst aan te bevelen, welke ik
door eene soliede bediening zal trachten te behouden
en meer waardig te worden.

Bevenaar, 20 Maart 1846.

J. C. BALLE.

G. J. NICOLAS,

Fabrikant in Stroochoeden te Arnhem,
Koningstraat, no. 27.

Heeft de eer zijnen geëerden begunstigers te berichten,
dat hij weder gearriveerd is met een nieuw assorti-
ment STROOCHOEDEN, naar den laatste smaak. RE-
PARERT en WASCHT alle soorten van STROO-
CHOEDEN; belooft eene prompte en civiele bediening.

 RIJN- en IJSSIE-
STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ.

Dienstregeling voor de maand April 1846

Van Arnhem naar Emmerik, Wesel, Dusseldorp
en Keulen: elken Zondag, Dingsdag en Donderdag,
des namiddags om 4 uur, in correspondentie met
den eersten Spoortrein van Amsterdam.

Van Dusseldorp, Wesel en Ar-
nhem: elken Zondag, Dingsdag en Vrijdag,
des avonds om 8 uur, in correspondentie met de Spoor-
treinen naar Utrecht, Amsterdam, Haarlem, Lei-
den en 's Gravenhage.

Van Arnhem naar Zutphen, Deventer, Zwolle en
Kampen: elken Maandag, Woensdag en Zaterdag,
des morgens om 11 uur, na de aankomst van den Spoor-
trein van Amsterdam.

Van Kampen naar Deventer, Zutphen, Deesborgh
en Arnhem: elken Zondag, Dingsdag en Donder-
dag, des morgens om 11 uur, in correspondentie met
de spoortreinen naar Utrecht, Amsterdam, Haarlem,
Leiden en 's Gravenhage.

By de ERAMERS, Boekverkoopers te Rotter-
dam, is verschenen:

EEN WOORD AAN HET GEMIDDELDE OVER
KRANKZINNIGHEID EN KRANKZINNIGEN-BELANDE-
LINGS; door J. N. RAMAER, Med. Doct. eerste
klas, hoogleeraar aan het Koninklijk Geneeskundig
Zitphen, Prijs 1845.

By de uitgeverden zijn mede uitgegeven de navolgende
WERK VOORLEZINGEN van Prof. G. J. MULLER:

Te weten: Over de waarde der Natuurkundige Me-
thodes voor de Geneeskunde. — Het streven der stof naar
Harmonie; 2de druk. — Over de Elementen; en: Over de
Stoffelijke Wereld, een middel tot hoogere ontwikkeling.
De prijs van ieder voorlezing is 40 Centen.

JOHNSTON, Landbouwkundige, Schiedkundige en Geolo-
gische, vertaald door P. F. H. FROMBERG, met
voorzak van Prof. G. J. MULLER, Prijs 1845.

EERSTE REGISELEN DER MEETKUNDE (tot
de Vlakten en DRIEHOEKIGE) ten gebruik voor
het Middelbaar en Privaat-Onderwijs, met 3 plaatse
Platen. Prijs 1/20.

Door den Boekhandelaar P. J. WILHELM,
te Groningen, te uitgegeven en al te behouden:

HOOFDWERK VAN
MR. NAUJEL TERUNZON VINCIGUS

beschreven door zijnen Behuwdzoon P. J. WILHELM,
BROUWER, met Perceptie Fac-Simile in Rantouner
Beeld, Prijs 1/20.

Het Portret van den Heer G. J. MULLER, 30
centen.

VERZAMELING VAN ALLE DE WETEN EN
KUNSTEN, die verhandeld en verduer-
derd zijn, Prijs 1/20.

Uitverhuur te Arnhem,
den 23sten Maart 1846, Talsen 5 Dagen, van 12 tot 14
Uur, in de

Arnhem, bij G. A. VAN DER KAM, Drukker.